

Mestopslagplaatsen in het buitengebied

I. Aanleiding en uitgangspunten

In de provinciale omgevingsverordening is in bijlage twee de bestuursovereenkomst 'opslag van mest en veevoer buiten agrarische bouwpercelen' opgenomen. In het bestemmingsplan voor het Buitengebied Oldambt hebben wij de mogelijkheid opgenomen van opslag van mest buiten het bouwperceel. Hiertegen heeft de provincie beroep ingesteld, omdat dit in strijd is met de omgevingsverordening, aangezien wij geen bestuursovereenkomst hebben met de provincie.

De gemeente Oldambt wil graag de bestuursovereenkomst met de provincie afsluiten. Daarvoor moet het gemeentebestuur met een voorstel komen tot aanwijzing van gebieden waar nieuwe mestopslag aanvaardbaar wordt geacht. Over dit voorstel is vooraf advies ingewonnen van de Stichting Libau.

In Oldambt is nu veel agrarische bedrijvigheid. Dit gaat gepaard met extra bouwwerken die soms omwille van de bedrijfsvoering moeilijk in het agrarisch bouwperceel kunnen worden geplaatst.

Deze notitie behandelt een afwegingskader voor locaties voor nieuwe mestopslag op veldkavels die uit oogpunt van behoud van natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten aanvaardbaar worden geacht.

Het uitgangspunt blijft dat allereerst wordt gekeken naar de mogelijkheden binnen of direct aansluitend aan het agrarische bouwblok. Als dit niet mogelijk is dan kan, onder voorwaarden, gekeken worden naar een veldkavel.

Maatwerkbenadering

Altijd zal er met een initiatiefnemer voor mestopslag buiten het bouwperceel een gesprek over de inrichting worden gevoerd voordat een vergunning kan worden verleend. De daadwerkelijke gedetailleerde beoordeling volgt dan uit het gesprek tussen gemeente en initiatiefnemer. Bij deze notitie is een kaart opgenomen. Deze kaart geeft aan waar nieuwe mestbassins op veldkavels in principe aanvaardbaar zijn. Het is daarmee de leidraad voor de maatwerkbenadering. De instrumenten voor de maatwerkbenadering bestaan uit een visie, de daaruit vloeiende criteria en een bijbehorende kaart.

II. Regeling mestopslag op veldkavels

Omschrijving mestbassin

Opslag van mest buiten het agrarisch bouwperceel gebeurt in foliebassins.

Foliemestbassins zijn installaties voor de opslag van vloeibare mest. Dat gebeurt vaak in mestzakken. Het aanzicht bestaat uit een opgeworpen grondlichaam met daar omheen een hekwerk. De hoogte van het grondlichaam is afhankelijk van de inhoud van het bassin. De grondwal is aan de binnenkant bekleed met folie of een mat, aan de buitenzijde gras. In een enkel geval zal bij het bassin een installatie geplaatst zijn die de mest verpompt. Deze installatie is al dan niet in een licht bouwwerk geplaatst. Tevens zal bij het foliemestbassin een verharding zijn aangelegd waar de mestvervoerder een wagen kan stallen.

Uiterlijk mestbassin

Opbouw afwegingskader

Om te beoordelen of een mestbassin geplaatst kan worden geldt als eerste het bestemmingsplan. Vervolgens is er sprake van maatwerk op basis van landschappelijke overwegingen vanuit een ruimtelijke visie per landschapstype. Het belangrijkste criterium daarbij is dat de mestbassins op een ondergeschikte plek in het landschapsbeeld geplaatst moeten worden en een weinig opvallend voorkomen dienen te krijgen. Opvallende plaatsen waar zichtlijnen bij elkaar komen, bijvoorbeeld bij kavelknikken en watergangen, worden zoveel mogelijk ontzien. Deze notitie en bijbehorende kaart geven aan waar dat het geval is.

III. Bestemmingsplan Buitengebied

Het bestemmingsplan sluit bepaalde zones planologisch uit. Dat geldt bijvoorbeeld voor de afstand tot natuurgebieden en de afstand tot woningen.

Eerst wordt gekeken naar de mogelijkheden binnen of direct aansluitend aan het agrarische bouwblok. Als dit op grond van milieuhygiënische belemmeringen niet mogelijk is of een veldkavel is noodzakelijk om aantoonbare structurele verkeersoverlast door transportbewegingen in kernen te voorkomen dan wel te beperken als reële alternatieve ontsluitingsroutes ontbreken, dan mag gekeken worden naar een veldkavel.

Er wordt alleen meegewerkt aan een mestopslagplaats buiten het agrarische bouwblok als:

- De milieuregelgeving zich niet tegen de aanleg verzet;
- De archeologische beleidskaart in ogenschouw wordt genomen;
- De afstand tot oppervlakte water bedraagt ten minste vijf meter;
- De afstand tussen de mestopslagplaats en de bestemming Bos of Natuur minimaal 250 meter bedraagt;
- De mestopslagplaats is alleen bestemd voor gebruik binnen de bedrijfsvoering van het agrarische bedrijf op diens gronden de vergunningaanvraag betrekking heeft;
- De inhoud van het mestbassin niet meer bedraagt dan 2.500 m³;
- Wordt aangetoond dat binnen het bouwvlak onvoldoende ruimte is of dat milieu hygiënische knelpunten, dan wel planologische of logistieke redenen een belemmering opleveren voor plaatsing binnen de bestemming Agrarisch-bedrijf, Agrarisch-paardenhouderij of Sport-manege.

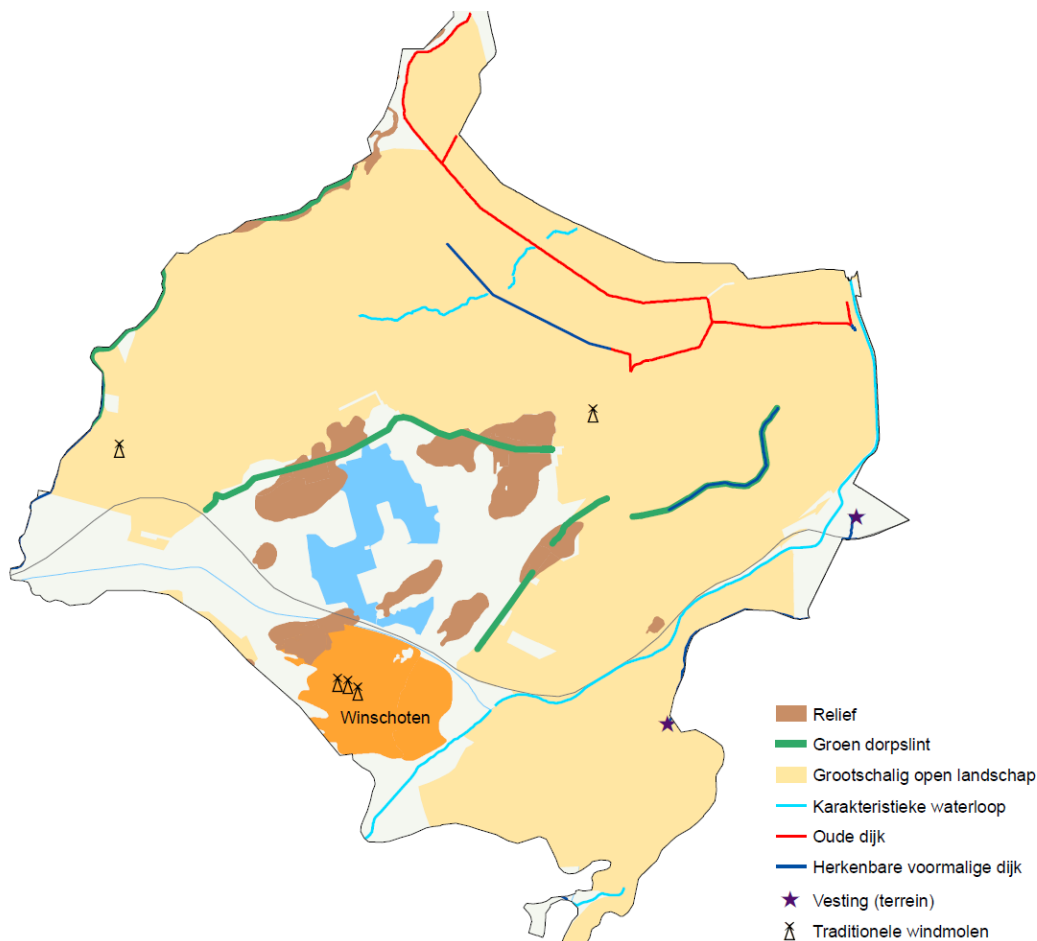
IV. Ruimtelijke kwaliteit en visie situering mestopslag op veldkavels

De Provincie heeft in het POP (pagina 40) de ruimtelijke kernkarakteristieken beschreven. Deze zijn als volgt.

Oldambt

Landschapstype	Te beschermen kernkarakteristiek
Wegdorpenlandschap op de overgang zand/veen/klei	Grootschalige openheid Relief (glaciale ruggen/inversieruggen) Groene dorpslinten (slingertuinen met doorzichten) Duisternis en stilte
Dijkenlandschap	Grootschalige openheid Oude en voormalige dijken Vesting(terrein)en bij de Duitse grens Duisternis en stilte

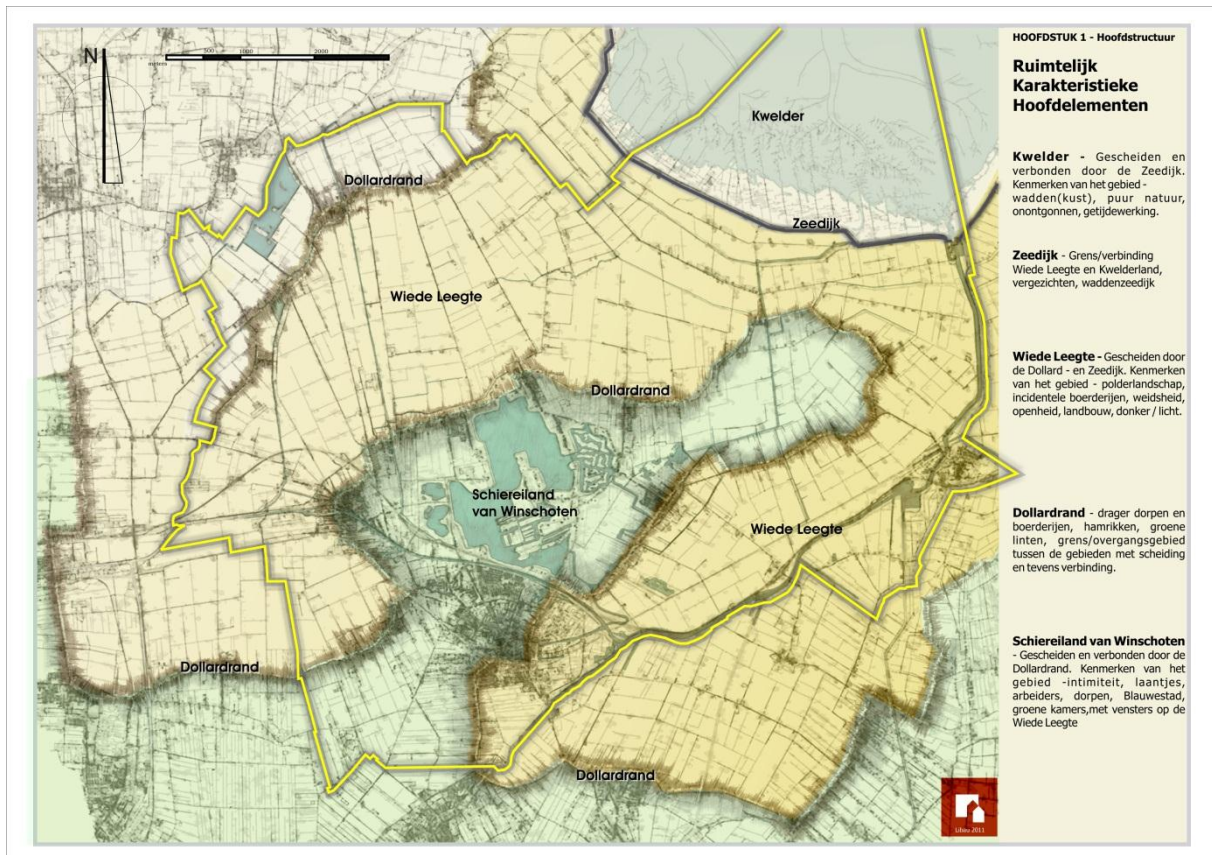
Kenmerkend voor dit gebied zijn het wegdorpenlandschap van het Schiereiland van Winschoten en het grootschalig open dijenlandschap van de omliggende Dollardpolders. In de Dollardpolders bij de Duitse grens liggen de twee voormalige vesting(dorp)en Oudeschans en Nieuweschans. In het Oldambt neemt de landbouw traditioneel een zeer centrale plaats in. De Dollard heeft belangrijke natuurwaarden en maakt deel uit van Natura 2000.

De gemeente Oldambt heeft voor haar ruimtelijk kwaliteitsbeleid een 'ruimtelijk ontwikkelingsperspectief' opgesteld. De basis voor de beoordeling of mestbassins ruimtelijk inpasbaar zijn wordt beoordeeld aan de hand van dit ruimtelijk ontwikkelingsperspectief.

Het grondgebied van de gemeente Oldambt kent een onderverdeling in drie karakteristieke hoofdelementen of landschapstypen: het open dijkenlandschap in de Wiede Leegte, het wegdorpenlandschap van de Dollardrand rondom het eiland van Winschoten en het veenkoloniaal landschap aan de zuidwestzijde van Winschoten. In het onderstaande zijn per landschapstype de ruimtelijk karakteristieke hoofdelementen beschreven, gevolgd door de ruimtelijk kwalitatieve visie waarmee mestbassins op veldkavels zorgvuldig kunnen worden ingepast.

Het oostelijke weidse en open deel van het eiland van Winschoten (het gebied gelegen ten oosten van de Wiegersweg) kent voor het mestopslagbeleid een identieke visie als voor de Wiede Leegte.

Afbeelding karakteristieke hoofdelementen uit gemeentelijke nota "Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief Oldambt"

De Wiede leegte:

Het landschap van de Wiede Leegte vertelt het verhaal van een langdurige inpoldering waarmee men de omvang van de Dollard heeft teruggebracht tot zijn huidige omvang. Het karakter van de Wiede Leegte is een polderlandschap met incidentele boerderijen, weidsheid, grootschalige openheid, landbouw, ervaring van donker en natuurlijk licht. Tijdens het eeuwenlange inpolderingsproces zijn reeksen van boerderijen ontstaan met een bepaalde cultuurhistorische ordening. In het open dijkenlandschap van de Wiede Leegte is elk nieuw artefact al op grote afstand waarneembaar en beïnvloedt het open agrarische karakter van dit landschap.

Visie

Voor mestopslag in de Wiede Leegte betekent dat het volgende.

Hier sprake is van zeer grote zichtbaarheid. Er zijn hier weinig bestaande verdichtingen die als aanleiding voor plaatsing van een bassin dienst kunnen doen. Als er een aanleiding ontbreekt, is het verkiesbaar het foliebassin niet te benadrukken door plaatsing van opgaand groen. In dat geval dient er een zo laag mogelijk profiel beneden ooghoogte na te worden gestreefd.

In de Wiede leegte liggen zogenaamde inversieruggen (ten noorden van Midwolda). De koppen van deze ruggen ontzien.

In de Reiderwolderpolder, Carel Coenraadpolder, Stadspolder en Kroonpolder worden Cultuurhistorische boerderijlinten gerespecteerd als aanleiding voor plaatsing van de mestbassins. Mestbassins worden hier niet aan de “overzijde” van boerderijlinten gesitueerd, maar in dezelfde lijn gezet als de oorspronkelijke boerderijreeks. Daarbij wordt een ruime afstand tot de weg aanhouden.

In de grootschalige openheid van de Wiede Leegte liggen nieuwe recreatieve vaarroutes, provinciale en rijkswegen. De beleving van het landschap vindt hier plaats. Daarom wordt een zodanig ruime afstand gehanteerd dat het zicht niet door een mestbassin wordt overheerst.

Dollardrand:

De Dollardrand vertegenwoordigt de oorspronkelijke omvang van de Dollard. Op deze, van oorsprong, hogere randen zijn lintvormige nederzettingen ontstaan.

Het karakter van de Dollardrand is dat het een drager is van dorpen, boerderijen, oude ontginningslijnen zoals hamrikken en groene linten. Hier is het grootste deel van de historische bebouwing van Oldambt geconcentreerd.

Visie

Voor mestopslag nabij de Dollardrand betekent dat het volgende.

In de meer besloten en kleinschalige landschappen van de wegdorpen van deze Dollardrand is de zichtbaarheid van grote afstand weliswaar kleiner dan in open gebieden, maar door het

soms intieme en fijnmazige karakter van deze omgeving doen mestbassins hier afbreuk aan de belevings- en woonkwaliteit.

De situering van een mestbassin is pas op ruime afstand tot deze Dollardrand met de bijbehorende woonlinten aanvaardbaar.

Het veenkoloniale landschap:

Het *veenkoloniale landschap* zien we ten zuidwesten van Winschoten. Er is sprake van grootschalige openheid en ook hier is elk nieuw artefact, net als bij de Wiede Leegte van het open dijkenlandschap, op grote afstand waarneembaar. In dit landschap zijn de ruimtelijke dragers de wijken (grotere watergangen) en de wegbeplanting van de belangrijkste ontsluitingswegen.

Visie

Voor mestopslag in het Veenkoloniaal landschap betekent dat het volgende.

De situering van mestbassins dient rekening te houden met de wijken en de wegbeplantingen. Hier gaat het om een inpassingsopgave waarbij de plaatsing van een mestbassin de waterstructuur en de wegbeplanting qua beeld niet mag aantasten.

Er wordt daarom een bepaalde afstand aangehouden tot het water en de wegbeplanting.

V. Criteria en kaart

De gemeente Oldambt heeft een kaart opgesteld waarop is aangegeven waar nieuwe mestbassins op veldkavels in principe geplaatst mogen worden. Deze kaart is opgebouwd uit de planologische eisen en de ruimtelijk-kwalitatieve randvoorwaarden.

Bij de totstandkoming van de kaart zijn de volgende maten betrokken:

In donker is aangegeven waar geen nieuwe mestbassins geplaatst kunnen worden.

In lichtgroen is aangegeven waar naar locaties voor nieuwe mestbassins gezocht kan worden.

In donkergroen is aangegeven waar de ontsluitingswegen liggen en waar, na een gesprek over de inrichting, mestbassins aanvaardbaar zijn.

- *Uitgesloten zijn de zones die in het bestemmingsplan zijn beschermd (250m. rondom bos- en natuurbestemmingen)*
- *Mestbassins dienen te liggen aan bestaande ontsluitingswegen*
- *Minimaal 100 meter van cultuurhistorische bebouwingslinten en woonkernen*
- *Minimaal 50 m. van cultuurhistorische dijk-tracés en cultuurhistorische waterlopen*
- *Minimaal 100 meter van woningen*
- *Niet in woon- en recreatiezone Blauwestad en woonlinten en niet in stads- en dorpsrandzones van Scheemda, en Winschoten*
- *Minimaal 50 meter van toeristische vaarroutes*
- *Minimaal 20 meter van wijken en boombeplantingen in het veenkoloniale deel*
- *Minimaal 100 meter vanaf Rijks- en provinciale wegen met zicht op openheid*
- *Niet in zichtassen van verkavelingspatronen langer dan 300 meter.*

In de lichtgroene gebieden kan niet direct aan alle gestelde criteria worden voldaan. Deze liggen bijvoorbeeld niet allemaal aan een ontsluitingsweg. Als wel aan de voorwaarden voldaan kan worden door bijvoorbeeld een toegangsweg aan te leggen kan worden meegewerkt aan een mestbassin in een lichtgroen gebied (mits ook aan alle andere criteria wordt voldaan). De initiatiefnemer moet wel aantonen dat het op een dergelijke locatie noodzakelijk is en binnen een locatie in donkergroen niet mogelijk is.

Criteria

1. Voor het materiaalgebruik van het mestbassin is het belangrijk dat een ondergeschikte positie in het landschap ingenomen wordt. De grondwal dient aan de buitenkant bedekt te zijn met gras. Gebruik van folie of matten aan de buitenkant is niet toegestaan. Het hekwerk dient te zijn uitgevoerd in een donkere kleurstelling en mag het doorzicht niet in belangrijke mate belemmeren. Het hekwerk staat onderaan de voet van de grondwal. De grondwal is maximaal 2 m. hoog gerekend vanaf de teen van de grondwal. Bouwwerken en installaties in terughoudende kleuren uitvoeren (donkergrijs, zwart, donkergroen). Geen reclame-uitingen en verlichting. Het bassin moet zo min mogelijk opvallen. De grastaluds van het mestbassin worden regelmatig gemaaid. Het bassin wordt zodanig ruim gesitueerd dat er geen rommelhoeken kunnen ontstaan. De directe omgeving moet met gangbare machines regelmatig worden onderhouden.
2. De veldkavel dient buiten de invloedssfeer van Blauwestad, het wonen in de linten en buiten de stads- en dorpsrandzones van Scheemda en Winschoten te liggen. Omdat de bassins een ondergeschikte positie in het landschapsbeeld dienen in te nemen zijn de zichtassen van belang. Het mestbassin op de veldkavel mag niet op een zichtas van sloten, wegen, dijken of nabij visueel opvallende kruisingen of kavelknikken liggen. Mestbassins zijn alleen langs rechtstanden toegestaan. Qua landschappelijke inpassing wordt op een verantwoorde wijze aansluiting gezocht bij bestaande verdichtingen in het landschap, bijvoorbeeld dijklichamen, oude erven of bosschages (zonder natuurwaarden).
3. Er wordt een locatie gezocht langs bestaande infrastructuur, recreatieve fietspaden worden daarbij ontzien.
4. Er wordt een afstand van recreatieve vaarroutes aangehouden van ten minste 50m.

5. De locatie ligt op een afstand van ten minste 100 meter tot rijks- en provinciale wegen met zicht op grootschalige openheid, tot woonbebouwing, tot markante plekken en karakteristieke of monumentale gebouwen. (Er wordt gerekend vanaf de teen van het talud van het mestbassin).
6. De minimale onderlinge afstand van bassinlocaties is 500m. Er mogen maximaal twee bassins vlak bij elkaar worden gelegd. Dat wordt beschouwd als één bassinlocatie. Deze twee bassins dienen aan één zijde van de weg te worden gesitueerd, zodat vrij uitzicht aan de andere wegzijde gewaarborgd blijft.
7. De hoogte van de bassins in de Wiede Leegte is vanwege het handhaven van grootschalige openheid beperkt tot maximaal 1,50 m. Dat wordt bereikt door de bassins in te graven.
8. In de Reiderwolderpolder, Carel Coenraadpolder, Stadspolder en Kroonpolder worden Cultuurhistorische boerderijlinten gerespecteerd als aanleiding voor plaatsing van de mestbassins. Mestbassins worden hier niet aan de “overzijde” van boerderijlinten gesitueerd. De afstand tot de weg is minimaal 20 meter gerekend tot de teen van het talud van het mestbassin.
9. In het veenkoloniale deel wordt een afstand van minimaal 20 meter (gerekend van de teen van het talud van het mestbassin) tot ontsluitingswegen en wijken aangehouden.

VI Vertaling in het bestemmingsplan Buitengebied, partiële herziening 2014

De hierboven gestelde criteria worden vertaald in het bestemmingsplan Buitengebied, partiële herziening 2014. De regels gaan dan als volgt gelden:

Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning ten behoeve van mestopslag in de vorm van een foliemestbassin buiten het agrarisch bouwperceel mits:

1. De milieuregelgeving zich niet tegen de aanleg verzet;
2. De archeologische beleidskaart in ogenschouw wordt genomen;
3. De mestbassins uitsluitend in de gebieden zoals aangegeven op de in de bijlagen opgenomen beleidskaart mestbassins worden geplaatst, waarbij aansluiting zal worden gezocht met bestaande infrastructuur, niet zijnde recreatieve fietspaden;
4. De mestbassins in de Reiderwolderpolder, Carel Coenraadpolder, Stadspolder en Kroonpolder in de cultuurhistorische boerderijlinten worden geplaatst, met dien verstande dat plaatsing van mestbassins niet aan de overzijde van deze boerderijlinten worden gesitueerd.
5. De afstand tot oppervlakte water bedraagt ten minste vijf meter;
6. De afstand tussen de mestopslag en de bestemming Bos of de bestemming Natuur minimaal 250 meter bedraagt;
7. De afstand tussen het mestbassin en de ontsluitingswegen minimaal 20 meter bedraagt;
8. De afstand tussen de mestopslag en markante plekken en karakteristieke of monumentale gebouwen minimaal 250 meter bedraagt;
9. Ten hoogste twee mestbassins worden geclusterd, de afstand tussen clusters mestbassins en/of niet geclusterde bassins bedraagt minimaal 500 meter;
10. De mestopslag is alleen bestemd voor gebruik binnen de bedrijfsvoering van het agrarisch bedrijf op diens gronden de vergunningaanvraag betrekking heeft;
11. De inhoud van het mestbassin niet meer bedraagt dan 2.500 m³;
12. De hoogte van het bassin ten hoogste twee meter bedraagt, met dien verstande da in de Wiede Leeate de hooate ten hooaste 1.5 meter bedraagt:

13. Objectief wordt aangetoond dat de mestopslag op grond van milieuhygiënische belemmeringen dan wel planologische redenen binnen het bouwperceel of daarop aansluitend binnen de bestemmingen 'Agrarisch – Bedrijf', 'Agrarisch – Paardenhouderij' of 'Sport – manege' niet mogelijk is;
14. Objectief wordt aangetoond dat de mestopslag noodzakelijk is om aantoonbare structurele verkeersoverlast door transportbewegingen in kernen te voorkomen dan wel te beperken als reële alternatieve ontsluitingsroutes;
15. Het mestbassin landschappelijk wordt ingepast, waarbij wordt voldaan aan de criteria zoals opgenomen in de notitie Mestopslagplaatsen in het buitengebied en inpassing op een verantwoorde wijze plaatsvindt;
16. Over de landschappelijke aanvaardbaarheid van de locatie en de wijze van inpassing van de mestopslag wordt advies ingewonnen bij (de landschapsarchitect van) de Stichting Libau te Groningen. Afwijking van een uitgebracht negatief advies behoeft een bijzondere rechtvaardiging en een daartoe strekkende overtuigende motivering;
17. De nakoming van eventueel te stellen voorwaarden aan de landschappelijke inpassing van opslagvoorziening voor mest op de veldkavel wordt gebord door aan de omgevingsvergunning een voorwaarde te verbinden die ertoe strekt dat de betrokken voorziening uitsluitend mag worden opgericht of aangelegd indien de erfbeplanting voor een nader te bepalen datum na het verlenen van de omgevingsvergunning overeenkomstig het bij de vergunning gevoegde beplantingsplan wordt aangelegd en vervolgens in stand gehouden gedurende de periode dat hetgeen gebouwd is feitelijk aanwezig is.